

Holistyczny model rehabilitacji osób starszych ze zwyrodnieniem plamki żółtej związanym z wiekiem (AMD) – opracowany na podstawie doświadczeń szwedzkich

ANNA EDBOM KOLARZ

Syncentral Saabtsberg, Stockholm, Sverige (Szwecja)

Adres do korespondencji / Address for correspondence

Anna Edbom Kolarz

Syncentral Saabtsberg, 11382 Stockholm

Box 6424, Sverige (Szwecja), +46812336532; +467252677073

e-mail: anna.edbom-kolarz@sll.se

Streszczenie

Wprowadzenie

Liczba chorych na zwyrodnienie plamki żółtej związane z wiekiem (ang. age related macular degeneration – AMD) wzrasta, podobnie jak na całym świecie, tak i w Polsce. Choroba staje się wyzwaniem nie tylko dla opieki zdrowotnej, stanowi również narastający problem społeczno-ekonomiczny. Rozwój, kontrola i ocena programów rehabilitacji wzroku dla osób starszych z AMD, jak i innymi chorobami oczu, jest więc niezbędna.

Cel badań

Pokazanie modelu rehabilitacji narządu wzroku i jego znaczenia dla osób starszych ze zwyrodnieniem plamki żółtej związanym z wiekiem – opracowanego na podstawie doświadczeń szwedzkich.

Materiały i metody

Materiał badawczy zebrano w dwóch poradniach rehabilitacji narządu wzroku na terenie Szwecji. Dokonano analizy dokumentacji wszystkich osób nowoskierowanych do poradni z AMD w okresie dwóch lat. Przeprowadzone wywiady, z chorymi z zaawansowaną formą AMD, oparte na pytaniach ankietowych, stały się podstawą do oceny modelu rehabilitacji.

Wyniki badań i wnioski

Trening narządu wzroku z optyką powinien stać się podstawową częścią rehabilitacji osób starszych z AMD. Przypuszczalnie właśnie jego brak przyczynia się do tak niskiej samooceny stanu zdrowia ludzi starszych w Polsce. Program edukacyjny powinien obok wiedzy o chorobach oczu, kontroli ostrości wzroku, doboru i treningu pomocy optycznych oraz elektronicznych, zawierać trening życia codziennego (ADL) i poruszania się. Sieć powstałych poradni, administracyjnie należących do klinik okulistycznych, ułatwi nie tylko dostępność do procesu rehabilitacji, ale i zrówna jego poziom z poziomem innych krajów europejskich, podnosząc jakość życia całej grupy słabowidzących.

Słowa kluczowe: rehabilitacja narządu wzroku, zwyrodnienie plamki żółtej związane z wiekiem – AMD, poradnia narządu wzroku, pomoce dla słabowidzących, mroczek centralny, odległość czytania

---

Holistic model of rehabilitation of elderly people with Age-related Macular Degeneration (AMD) based on the experience in Sweden

ANNA EDBOM KOLARZ

Syncentral Saabtsberg, Stockholm, Sweden (Sverige)

Address for correspondence

Anna Edbom Kolarz

Syncentral Saabtsberg, 11382 Stockholm

Box 6424, Sverige (Szwecja), +46812336532; +467252677073

e-mail: anna.edbom-kolarz@sll.se

Abstract

Introduction

The number of patients with age-related macular degeneration increases in Poland and worldwide. The disease has become a challenge not only for health care but it is also a growing social and economic problem. The development, monitoring and evaluation of vision rehabilitation programs for elderly people with AMD and other eye diseases is therefore essential.

Aim

To present the model of rehabilitation of elderly people with age-related macular degeneration (AMD) developed on the basis of experience of such programs in Sweden.

Materials & methods

The research was performed in two eyesight rehabilitation centers in Sweden. An analysis of the records of all patients with AMD referred to the clinic during the last two years was made. In order to collect data on the subjective assessment of the rehabilitation model a survey was carried out among the patients with advanced AMD.

Results & Conclusions

Eyesight training should be a fundamental part of rehabilitation of elderly people with AMD. Most probably the lack of such rehabilitation contributes to low self-esteem and deteriorated health of elderly people. The educational or rehabilitator program should increase the knowledge about eye diseases, offer vision inspections, assist in selection and adaptation of optical and electronic supports and in training of their use. Also it should definitely include training in daily life tasks (ADL) and mobility. A network of vision rehabilitation clinics administrated by the ophthalmology clinics should not only facilitate the availability of the rehabilitation process but also to equate it with the level of other European countries, improving the quality of daily life of a significant group of visually impaired people.

Keywords: visual rehabilitation, age related macular degeneration – AMD, low vision clinic, low vision aids, absolute central scotoma, reading distances